

NOVUS RAPPORT: Ursprung, språkkunskap och religion

Sammanfattning

Novus Sverigepanel är åsiktsmässigt representativ för 95 % av alla vuxna som bor i Sverige. Ca 400 000 personer nås inte via sverigepanelen, men kan nås via Novus andra metoder.

20 % av de som bor i Sverige är födda utomlands. Den största gruppen är 1,9 % som är från Syrien, följt av Irak 1,4 %, Finland 1,3 %, Polen 0,9 % och Iran 0,8 %, utöver de är det fördelat på 205 andra länder.

Av de 95 % vuxna som bor i Sverige, och i princip 100 % av de som är med i svenska samhället, uppger 99 % att de kan svenska på en god nivå. 90 % kan engelska. 1 % uppger att de kan arabiska bra, samtidigt som ytterligare 6 % säger att de har en begränsad kunskap i Arabiska, alltså har 7 % av de vuxna begränsade kunskaper i Arabiska. 300 000 bor i Sverige med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, de är inte med i svenska samhället och heller inte med i denna undersökning. Men det är en mycket liten grupp, och det är inte en homogen grupp.

65 % tillhör kristendomen, 35 % ingen religion alls, 1 % islam, 0,3 % Judendomen, 0,3 % Buddismen och 0,7 % någon annan religion. Av de 35 % som inte tillhör någon religion, tillhör de flesta ur ett kulturellt perspektiv sannolikt den kristna västerländska kulturen. De som är del av svenska samhället och tror på Islam är en mycket liten grupp, 1 % av den vuxna befolkningen, och andelen som är mycket religiösa Muslimer är 0,2 %. Nästan inte mätbar trots att denna undersökning består av 39 184 intervjuer.

En hel del av dessa resultat kan komma som en chock för en del, men mycket av det handlar om att det offentliga rummet i Sverige är så inkluderande att varje minoritet faktiskt tar oproportionerligt mycket plats och skapar en bild av ett samhälle som inte stämmer med hur Sverige ser ut. Inkludering är bra, men man måste också förstå att inkludering i ett begränsat utrymme leder till exkludering av andra. Det offentliga rummet är verkligen inte obegränsat, och fokuset på minoriteter leder till en vanföreställning kring hur Sverige faktiskt ser ut. Den skapar konflikter, rädsla och oro. Något som kapitaliseras av de som ser en möjlighet, på bekostnad av det Sverige som faktiskt fortfarande finns. Ett Sverige där i princip alla vuxna i samhället pratar Svenska, inte är särskilt religiösa, oavsett hudfärg eller ursprung. Sverige är ett mycket sekulariserat land och en mycket liten grupp anser sig vara mycket troende.

Torbjörn Sjöström

VD

Novus

Bakgrund

Novus arbete går primärt ut på två delar, att ta fram fakta via statistik och kunskap via analys av relevant fakta om mänskligt beteende. Ofta ser vi att uppfattningen om hur samhället ser ut avviker kraftigt från verkligheten, samtidigt som det saknas fakta kring viss demografi. Exempelvis, är det känt att 20 % av de som bor i Sverige är födda utomlands. Det är inte ens lätt att förstå vilka som har medborgarskap och hur det avviker från hur många som räknas in i de 10,5 miljoner som nu bor i Sverige. Förutom att det leder till missuppfattningar, så leder okunskapen om detta också till att man tror att det finns ett extremt mörkertal eller att andelen som inte kan svenska är större än vad man hävdar. Det leder också att man inte kan göra undersökningar som ger en rätt visande bild av hur de som bor i Sverige faktiskt tycker och tänker.

Novus tar fram en hel del offentlig statistik redan. Hur många husdjur som finns i Sverige är Novus statistik. Svenskarna och Internet som beställs av Internetstiftelsen har genomförts av Novus. Novus Coronastatus var den enda statistik som fanns om hur många som var sjuka och hur många som lider av lång covid. Vi kan också titta på våra undersökningar och jämföra med statistik, för att kontrollera hur väl våra undersökningar fungerar. Under pandemin kunde vi konstatera att våra undersökningar stämde inom

felmarginalen kring bland annat antal tillåtna, antal vaccinerade och antal bekräftade sjuka. Data som bekräftar att annan fakta som kom fram i våra Coronaundersökningar också stämde. Novus väljarbarometer har sedan starten i genomsnitt ett medelfel på 0,7 procentenheter, även det en bekräftelse på att undersökningarna ger en mycket god bild av svenska folket. Med det i beaktande så rimmar det mycket illa med att vi skulle missa en stor grupp som bor i Sverige. Sjukdomar och vaccinering är språkoberoende. Trots det kunde vi se att vi nådde en rättvisande bild av alla vuxna svenskar, genom att undersöka på svenska. Vi har gjort experiment med ca 10 000 intervjuer i samband med väljarbarometer (som vi vet är så tillförlitlig man kan förvänta sig) där vi erbjöd att man svarade på de tio största språken som finns i Sverige, och det var en handfull av de 10 000 intervjuerna som svarade på något annat än svenska.

Utifrån det så finns det inget som tyder på att vi missar stora grupper. Tvärtom ger våra undersökningar en mycket tillförlitlig korrekt bild av de som bor i Sverige. Med detta i åtanke ville vi täppa till lite luckor som inte presenterats, och samtidigt göra en lite noggrannare analys av vilka vi når och vilka vi inte når. Denna rapport presenterar detta.

Resultatet i denna rapport är baserat på Novus undersökning, där vi genomfört 39 184 intervjuer i Novus Sverigepanel. Novus undersökning genomfördes under oktober 2023. Samt statistik från SCB från december 2022.

Novus demografiska räckvidd:

Novus Sverigepanel

I Novus Sverigepanel måste man bli slumpmässigt inbjuden, man kan inte själv söka sig till den och svara på frågor. Det är en slumpmässigt rekryterad panel från svenska befolkningsregistret. Blir du slumpmässigt utvald kommer vi kontakta dig antingen via telefon eller SMS, och hittar vi inget telefonnummer till dig kommer du få ett vykort. Åldersfördelningen i den är upp till 89 år. Över 89 år finns det fortfarande en grupp som inte är på internet, och i de högre åldrarna är internetkunskapen kopplad till utbildning och inkomst, vilket gör att vissa grupper faktiskt inte finns på nätet och man kan inte med säkerhet säga att man når ett slumpmässigt representativt urval via online-undersökningar, trots att de är slumpmässigt rekryterade. Däremot når Novus dessa grupper via andra undersökningar. Det är inte ett generellt fel med alla Novus undersökningar.

Om vi börjar med att titta på de som bor i Sverige som är 18 år eller äldre, så bor det enligt SCB 8,3 miljoner i Sverige, av befolkningen som totalt är 10,5 miljoner. Av dessa 8,3 miljoner vuxna är 7,5 miljoner röstberättigade. Novus har möjligheten att uttala sig om ungefär 100 000 personer som är över 89 år på grund av den övre åldersgränsen i vår panel. För enkelhetens skull, antar vi här att dessa personer är röstberättigade.

Om vi sedan tittar på andra parametrar som ursprung, rösträtt och födelseland så är det vår uppskattning att vi inte heller kan uttala oss om ca 300 000 som i Sverige som inte har permanent uppehållstillstånd.

Alltså saknar vi av de 8,3 miljoner vuxna som bor i Sverige ca 400 000 personer som vi via vår panel inte kan uttala oss om.

Novus Sverigepanel är alltså åsiktmässigt representativ bland nästan 100 % av de som är röstberättigade, och 95 % av alla vuxna som bor i Sverige.

Novus kan via sverigepanelen undersöka ca 95% av alla vuxna som bor i Sverige.

Novus andra undersökningar

Novus är ett fullserviceundersökningsföretag, vi genomför inte som en del andra endast online-undersökningar. Även om vår panel är världsledande, ger en extremt god tillförlitlighet och vi via den når 95 % av svenska folket. Något som tex Novus Coronaundersökningar bekräftat. Det tillfällen t.ex. i väljarbarometern då man inte medvetet skall exkludera de övre åldersgrupperna, och vi då genomför undersökningar via telefon, sms och vykort för att säkerställa att metoden inte är orsak till att man missar någon grupp. På så sätt kan vi nå grupper som annars missas via Novus panel.

Vi genomför också så klart s.k. kvalitativa undersökningar, djupintervjuer, gruppdiskussioner etc där syftet är att förstå lite mer hur individer tänker och tycker, som sedan kan kompletteras med kvantitativa undersökningar. Där undersöker man tusentals personer för att kunna göra populationsuppskattningar. Alltså kunna ange stor andel av svenska folket som tycker/tänker/äger etcetera något. Kvalitativa undersökningar är ofta ett bra komplement till de kvantitativa undersökningarna. Men kvalitativa undersökningar kan aldrig ge en populationsuppskattning. Där krävs kvantitativa baserat på ett korrekt åsiktsmässigt slumpmässigt urval.

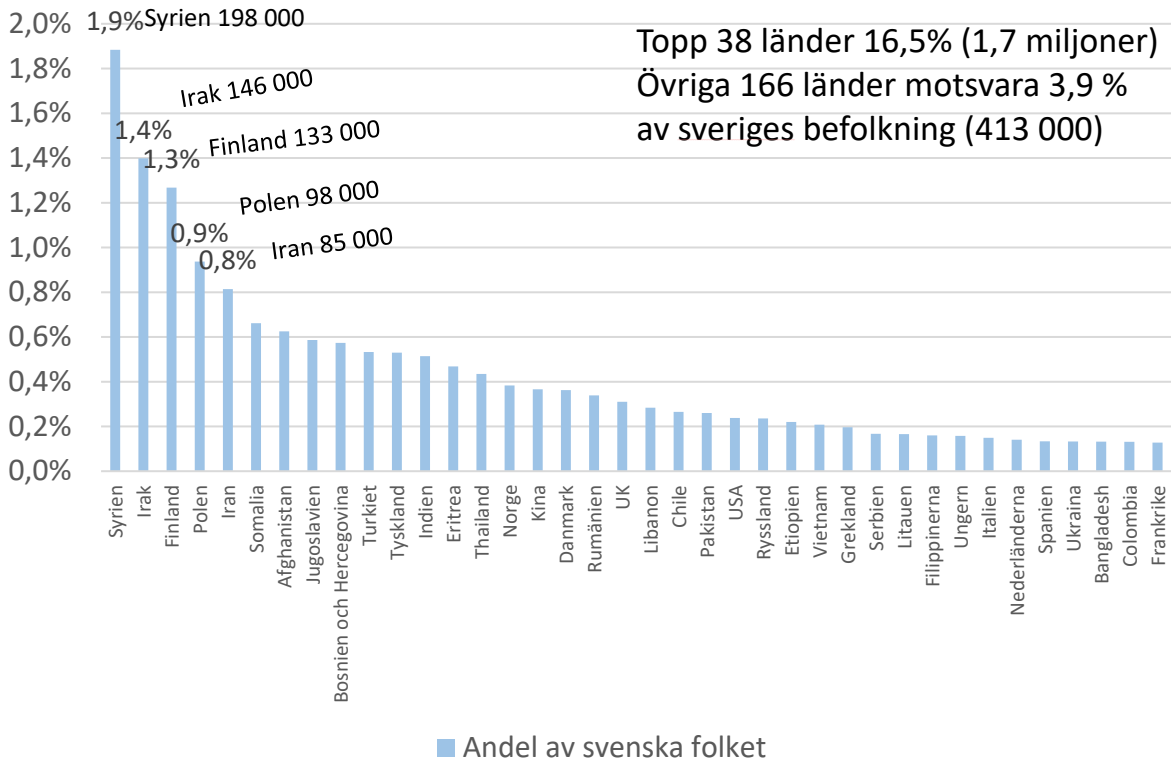
Bortfallet då?

På allmänhetsundersökningar är bortfallet slumpmässigt, Novus egna studier och den forskning som finns bekräftar gång på gång att bortfallet, om man gör bra undersökningar, inte skapar en skevhet i åsiktsrepresentativiteten. Precis som urvalet är bortfallet slumpmässigt, och man kan med god säkerhet uttala sig om hur hela gruppen som är satt att undersöka tycker i området som undersöks.

Dock kan det finnas undergrupper där bortfallet är systematiskt. Exempelvis, om man genomför en undersökning av hantverkare, är vi medvetna om att alla som har försökt få tag i en hantverkare vet hur utmanande det kan vara. Om Statistiska Centralbyrån (SCB) försöker uppskatta antalet hantverkare med arbete, blir bortfallet en mycket påverkande faktor som måste tas i beaktande. Men det påverkar inte allmänhetsundersökningar, dock vissa specifika undergrupper.

Ursprung

20 % av alla som bor i Sverige som är födda utomlands (alla åldrar, inkl. barn), drygt 2 miljoner. Ca 1,2 miljoner av dessa har svenskt medborgarskap. Nästan 900 000 har utländskt medborgarskap. Nästan 570 000 har giltigt uppehållstillstånd, 300 000 permanent uppehållstillstånd och 270 000 tillfälligt uppehållstillstånd. 300 000 är utländska medborgare som inte behöver uppehållstillstånd.

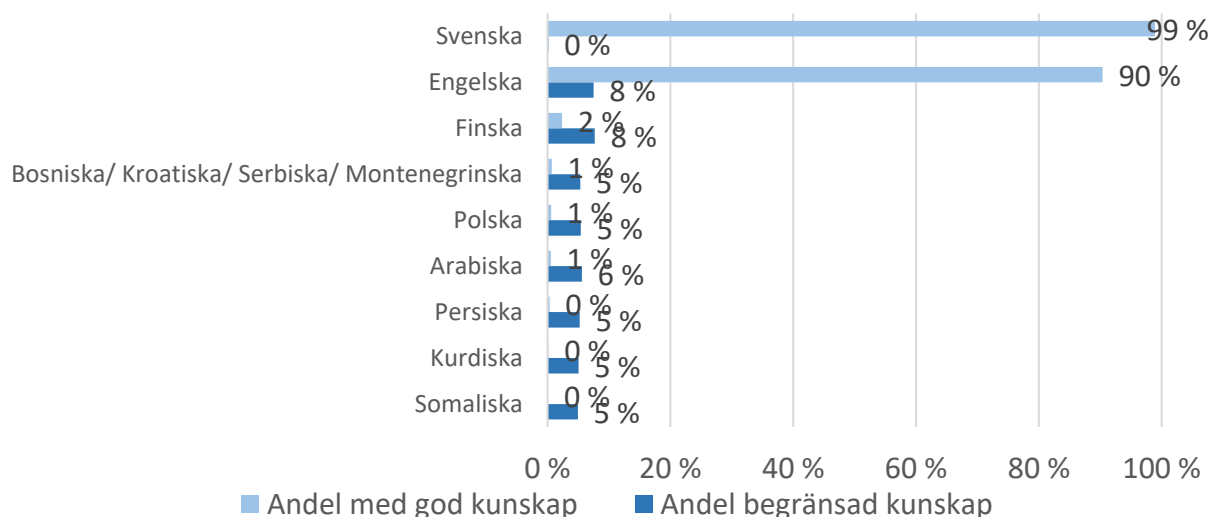
Grafiken visar tydligt att de som bor i Sverige, som är födda utomlands, är en mycket brokig grupp och verkligen inte kan behandlas som en enhetlig grupp vare sig språkligt eller kulturellt.

Språkkunskap

Det finns ingen statistik kring språkkunskapen i Sverige. Som nämndes i bakgrunden ser vi inte tecken på att okunskap i svenska språket är ett extremt utbredd problem om man tittar på den andel som bor i Sverige. Här förhåller vi oss till de 7,9 miljoner svenskar vi når via våra panelundersökningar.

Det finns således ett mörkertal, främst när det gäller de 300 000 personer som bor i Sverige och som inte är nåbara, och som enbart innehar ett tillfälligt uppehållstillstånd. Vi kan med relativt hög grad av säkerhet anta att nästan alla som bor i Sverige och är över 89 år är svensktalande. Vi väljer ändå inte att inkludera de äldre utan tittar på de 7,9 miljoner vår analys pekar på att vi når genom våra 39 183 intervjuer i denna undersökning (95 % av alla vuxna som bor i Sverige).

Av dessa uppger 99 % att de har god kunskap i Svenska, 90 % god kunskap i engelska. 1 % god kunskap i arabiska. Men vad gäller arabiska som nog är det som mest funderar över, är det 6 % som anser att de har begränsad kunskap i det språket också. Gruppen som kan en del arabiska är markant större än de som anser sig ha god kunskap. Det kan också finnas en kulturell dimension i det att man kan göra sig förstådd och läsa, men man anser sig inte ha en djup kunskap. Detsamma ser vi i Persiska, Kurdiska och Somaliska. Vad gäller till exempel Somaliska finns det i Sverige 70 000 som bor i Sverige men som är födda i Somalia. Man skall också ha i åtanke att undersökningen inte når ca 300 000 personer som bor i Sverige. Och räknar man in felmarginalen kan de slå lite. Oavsett är det svenska som gäller i Sverige och man når i princip alla som bor i Sverige.

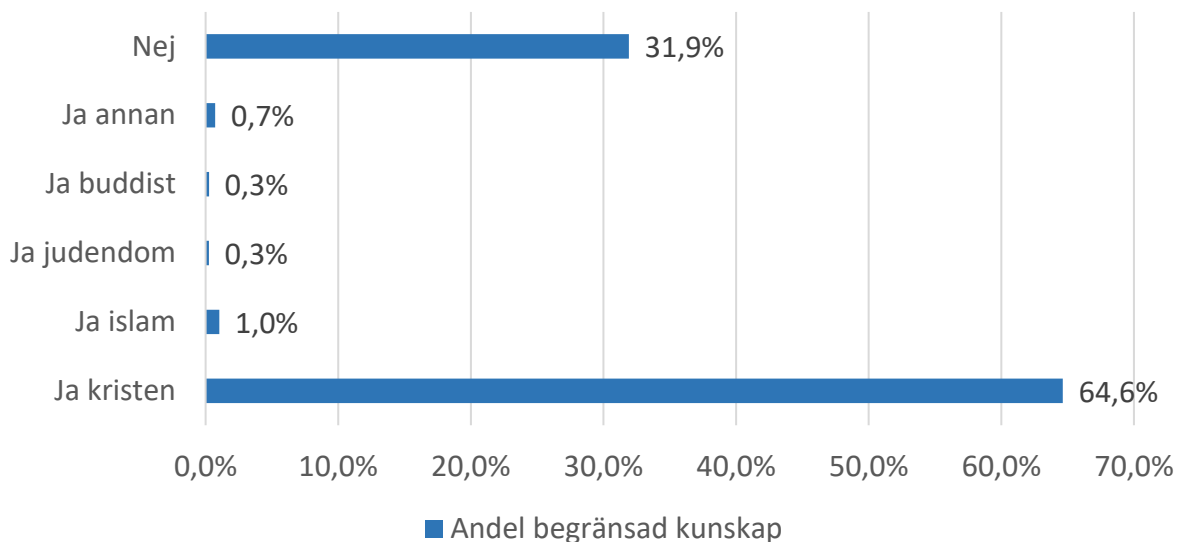
Om man räknar om detta till antal personer avrundat till närmast 1000-tal resulterar det i detta

	Antal med god kunskap	Antal med begränsad kunskap
<i>Svenska</i>	7 814 000	11 000
<i>Engelska</i>	7 140 000	593 000
<i>Finska</i>	187 000	607 000
<i>Bosniska/ Kroatiska/ Serbiska eller Montenegrinska</i>	55 000	421 000
<i>Polska</i>	46 000	428 000
<i>Arabiska</i>	42 000	443 000
<i>Persiska</i>	27 000	414 000
<i>Kurdiska</i>	11 000	398 000
<i>Somaliska</i>	6 000	390 000

Religiös tillhörighet

Oavsett hur troende du är. Tillhör du någon religion?

Novus vuxna Sverige (95%)

	Antal	Antal mycket religiösa
<i>Kristen</i>	5 106 000	241 000
<i>Islam</i>	82 000	13 000
<i>Judendom</i>	20 000	0
<i>Buddist</i>	20 000	0
<i>Annan</i>	57 000	6 000

Enligt den statistik som finns kring antal muslimer som är medlem i ett muslimskt trossamfund, så är det 270 000 personer. Vi kan inte hitta någon information om hur många av dessa som är vuxna med ett permanent eller svenskt medborgarskap. Så att denna undersökning visar 82 000 kan inte jämföras med 270 000. Undersökningen saknar 300 000, plus de under 18 år. Men värt att nämna är att bland dessa 82 000 är det 13 000 som anser sig vara mycket religiösa.

Institutet för framtidsstudier har undersökt flyktingars värderingar och visar att de som kommer till Sverige har mer västerländska värderingar än de länder de flyr från. Vilket också ger stöd i den stora skillnaden mellan de Muslimer som är mycket religiösa och de som endast tillhör Islam.

Enligt Judiska församlingen i Stockholm, finns det mellan 15–20 000 judar i Sverige, vilket ligger i linje med denna undersökning. Judarna är också mer etablerade i Sverige än vad muslimerna är, där en stor grupp kommit som flyktingar de senaste åren, och därmed inte är med i svenska samhället och inte heller nås av Novus panel. Men det är trots denna underteckning en begränsad grupp i Sverige. Totalt ca 300 000 personer av 10,5 miljoner är medlem i ett muslimskt trossamfund i Sverige. De flesta av dessa är inte heller mycket religiösa utan krocken blir mer kulturell, däremot pekar Institutet för framtidsstudiers undersökning på att man söker sig till västerländska kulturer och värderingar i hög omfattning.